

Выстава літаратараў-франтавікоў

Напярэдадні Дня Перамогі ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адбылося літаратурна-асветніцкае мерапрыемства «Радкі памяці», пад час якога адкрылася кніжная выстава «Вялікая Айчынная вайна ў творах мастацкай літаратуры».

Імпрэза пачалася словамі з верша Ніла Гілевіча «Часцей, часцей прыпамінай / Імёны паўшых смерцю храбрых / За родны край, наш мілы край». Гэтыя радкі – своеасаблівы лірычны ўступ да мерапрыемства, якое мае за мэту ўзгадаць пра падзеі далёкай вайны, звярнуць увагу на той факт, што нават у цяжкіх умовах ваеннай пары ўзніклі творы, стваралася мастацкая проза і лірыка, з’яўляліся новыя імёны ў беларускай літаратуры.

– Сёння, арганізоўваючы нашыя выставы, сустрэчы, мы аддаём не толькі даніну памяці загінулым, хто здабыў гэтую перамогу, аднак яшчэ заклікаем задумацца, каб ні ў кога больш не з’явілася жаданне распачаць вайну, – выказаўся генеральны дырэктар НББ Раман Матульскі і падзякаваў калегам з Нацыянальнага архіва за прадстаўленыя

дакументы, а таксама творчым саюзам за ўдзел у мерапрыемстве.

Ён таксама адзначыў, што летась наша бібліятэка правяла шмат імпрэзаў і праектаў, у тым ліку і міжнародных, для папулярызацыі матэрыялаў пра Вялікую Айчынную і захавання гістарычнай памяці аб подзвігу народа. Р. Матульскі звярнуў увагу на стэнд з фотаздымкамі бібліятэкараў, якія ваявалі на фронце і адначасова вялі працу над аднаўленнем бібліятэчных фондаў.

Галоўная кніжніца краіны сумесна з Нацыянальным архівам Беларусі падрыхтавала літаратурную экспазіцыю, дзе размясціліся выданні і архіўныя матэрыялы ваеннага і пасляваеннага часу. Тут можна ўбачыць творы франтавікоў-пісьменнікаў Якуба Коласа, Міхася Лынькова, Кузьмы Чорнага, Івана Шамякіна, Івана Мележа, Васіля Быкава і іншых. Прадстаўленыя розныя жанры – апавяданні, памфлеты, раманы, артыкулы.

Каля выставачных паліц можна пагартаць зборнікі Кандрата Крапівы, Петруся Броўкі, Пятра Глебкі, Максіма Танка, Аркадзя Куляшова, Анатоля Вялюгіна... Асаблівую цікавасць

выклікае сярод прадстаўленых творчых набыткаў агульны зборнік паэзіі 1949 года выдання з аўтографамі гэтых творцаў.

На адкрыццё выставы завіталі госці, якія зрабілі грунтоўны ўнёсак у падрыхтоўку гэтай экспазіцыі, – дырэктар Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь Андрэй Дземянюк, вядучы навуковы супрацоўнік аддзела беларускай літаратуры XX – XXI стст. Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Анатоль Трафімчык, старшыня Мінскага гарадскога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Міхась Пазнякоў.

А. Дземянюк расповёў, што ў архіве захоўваецца значны корпус дакументаў перыяду Вялікай Айчыннай вайны, у тым ліку пра гісторыю партызанскага руху. У асноўным гэта дакументы, што тычацца баявой дзейнасці партызанаў, дакументы беларускага штаба партызанскага руху, узнагародныя лісты, спісы асабовага складу, асабовыя лісткі па ўліку кадраў... Сярод гэтых дакументаў ёсць унікальныя, якія архівісты асабліва

любяць, – матэрыялы і дакументы, якія паказваюць, што і ў суровых умовах заставалася месца для лірыкі і пачуццяў. «Яны знаходзілі ў сабе сілы і пісалі вершы, складалі апавяданні, пісалі паэмы, малявалі партрэты сваіх баявых таварышаў. Гэтыя творы, мабыць, па-свойму простыя і наіўныя, аднак вельмі шчырыя і кранальныя», – зазначыў А. Дземянюк.

М. Пазнякоў адзначыў, што сёння сучаснымі паэтамі, празаікамі, публіцыстамі, драматургамі ствараюцца арыгінальныя творы. «Пішуць на тэму гэтую не толькі дзеці вайны, а пішуць ужо ўнукі і праўнукі. Час ідзе, і можна пачуць галасы: коль-

кі можна пісаць на тэму Вялікай Айчыннай вайны? Гэта няправільна, бо калі мы забудзем гэты боль, той подзвіг, які здзейснілі нашыя бацькі, дзяды, значыць, мы можам паўтарыць тую трагедыю, якую перажыло наша старэйшае пакаленне. Гэта ні ў якім разе нельга дапусціць», – падагуліў творца.

Напрыканцы мерапрыемства для прысутных прагучаў знакаміты «Венскі вальс» на словы паэта-франтавіка, артылераста Міхася Гольдмана (Ясеня) у выкананні Мікіты Залеўскага.

Дарэчы, выстава будзе экспанавацца да 31 мая.

*Надзея ЗУЕВА,
фота аўтара*